

УПОВНОВАЖЕНИЙ
Верховної Ради України з прав людини

вул. Інститутська, 21/8, м. Київ, 01008 E-mail: hotline@ombudsman.gov.ua тел. (044) 298-70-33

_____. _____. 20 ____ № _____

Міністру соціальної політики
України

Марині ЛАЗЕБНИЙ

ПО Д А Н Н Я

Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини

(згідно з частиною третьою статті 15 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини»)

Згідно зі статтею 101 Конституції України та Законом України від 23.12.1997 № 776/97-ВР «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» Уповноважений (далі – Уповноважений) здійснює парламентський контроль за додержанням конституційних прав і свобод людини і громадянина.

Мною здійснюється провадження за зверненням

особи з інвалідністю внаслідок війни, з питання ненадання йому та його дружині, яка є особою з інвалідністю з дитинства, пільги щодо 100-відсоткової знижки за користування газом для опалювання житла на подвійний розмір нормативної опалювальної площі відповідно до абзацу третього пункту 5 частини першої статті 13 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» від 22 жовтня 1993 р. № 3551 (далі – Закон № 3551).

Під час провадження встановлено, що Управлінням соціального захисту населення Новомосковської районної державної адміністрації Дніпропетровської області (далі – Управління) відмовлено у наданні такої пільги у зв'язку з тим, що за адресою проживання заявника, окрім нього з дружиною, також зареєстровані його повнолітні працездатні доньки. При цьому за адресою домогосподарства пільговика такі особи фактично не проживають.

Згідно з позицією Управління пільга на подвійну норму опалювальної площі відповідно до вказаних положень Закону № 3551 надається за умови, якщо за адресою пільговика зареєстровані лише непрацездатні особи. Така позиція Управління підтримана Національною соціальною сервісною службою України (далі – Нацсоцслужба) у листі від 20.04.2021 № 0000-030202-Г/2252звГ/4989.

УВ
Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради України з прав
людини
№15455.2/Г-18338.3/21/21/25.1 від 22.12.2021
КЕП: Денісова Л. Л. 22.12.2021 18:35
5FB77F7B650371D04000000AF67000081E00000

З метою отримання позиції у справі заявника були направлені звернення до Міністерства соціальної політики України (далі – Мінсоцполітики).

Мінсоцполітики у листах від 29.10.2021 № 2961/0/5-21/56 та від 06.12.2021 № 3320/0/5-21/56 з посиланням на норми статті 3 Сімейного кодексу України щодо визначення поняття сім'ї, а також норми законодавства, що регулюють питання декларування місця проживання, поінформовано про відсутність підстав для надання вказаної пільги, так як разом із пільговиком зареєстровано місце проживання інших осіб працездатного віку.

Згідно з позицією Мінсоцполітики право на надання пільг з оплати природного газу на подвійний розмір нормативної опалюваної площі визначається з урахуванням усіх осіб, місце проживання яких зареєстровано або задекларовано за адресою пільговика, а пільги нараховуються на осіб, визначених статтею 51 Бюджетного кодексу України.

У контексті такої позиції Мінсоцполітики зауважу.

Положеннями абзацу третього пункту 5 частини першої статті 13 Закону № 3551 визначено, що для сімей осіб з інвалідністю внаслідок війни, що складаються лише з непрацездатних осіб, надається 100-відсоткова знижка за користування газом для опалювання житла на подвійний розмір нормативної опалювальної площі (42 кв. м на кожну особу, яка має право на знижку плати, та 21 кв. м на сім'ю).

Згідно з частиною другою статті 13 Закону № 3551 пільги щодо плати за житло, комунальні послуги та паливо, передбачені пунктами 4–6 цієї статті, надаються особам з інвалідністю внаслідок війни та *членам їх сімей, які проживають разом з ними*, незалежно від виду житла чи форми власності на нього.

Відповідно до частини другої статті 3 Сімейного кодексу України сім'ю складають особи, які *спільно проживають*, пов'язані спільним побутом, мають взаємні права та обов'язки.

Відповідно до частини п'ятої статті 51 Бюджетного кодексу України при наданні пільг та здійсненні видатків з бюджету щодо їх виплати до членів сім'ї пільговика належать: дружина (чоловік), їхні неповнолітні діти (до 18 років); неодружені повнолітні діти, визнані особами з інвалідністю з дитинства I та II групи або особами з інвалідністю I групи; особа, яка проживає разом з особою з інвалідністю внаслідок війни I групи та доглядає за ним, за умови що особа з інвалідністю внаслідок війни не перебуває у шлюбі; непрацездатні батьки; особа, яка знаходиться під опікою або піклуванням громадянина, який має право на пільги, та проживає разом з ним.

Відповідно до Закону України «Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні» місце проживання – житло з присвоєною у встановленому законом порядку адресою, в якому особа **проживає**.

Звертаю увагу, що вказані норми Закону № 3551 визначають право сімей осіб з інвалідністю внаслідок війни на отримання пільги на подвійну норму опалювальної площі за умови, що сім'я пільговика складається лише

з непрацевдатних осіб. Крім того, у них йдеться про надання пільг членам сімей, які проживають разом із пільговиками.

У випадку заявника такі умови дотримуються, а саме: його сім'я складається з непрацевдатних осіб (нього та його дружини), які разом проживають у житлі, на яке розраховується пільга.

Жодне із вказаних положень Закону № 3551, Сімейного кодексу України, частини п'ятої статті 51 Бюджетного кодексу України, на які посилається для обґрунтування позиції Мінсоцполітики, не містять такої умови, як наявність зареєстрованого місця проживання для визначення права ветеранів війни на отримання пільги з опалення природним газом на подвійну норму опалювальної площі та не дають підстав відносити до членів сім'ї пільговика його повнолітніх дітей, які спільно із ним не проживають.

Поняття «реєстрації місця проживання» у житлі, на яке надається пільга, та «фактичне проживання» інших осіб працевдатного віку не є тотожними.

Ураховуючи зазначене вище, рішення Управління щодо відмови у наданні пільги на подвійну норму опалювальної площі у зв'язку з тим, що за адресою його проживання зареєстровані інші повнолітні працевдатні особи, що підтримується Нацсоцслужбою та Мінсоцполітики, вважаю таким, що не відповідає вимогам чинного законодавства і підлягає перегляду.

При цьому вбачається, що виявлене порушення впливає на реалізацію права ветеранів війни, жертв нацистських переслідувань, в яких виникає аналогічна ситуація, на отримання пільги на подвійну норму опалювальної площі.

Згідно з Положенням про Міністерство соціальної політики України, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 17 червня 2015 р. № 423, основним завданням Мінсоцполітики, серед іншого, є забезпечення формування та реалізації державної політики з питань надання пільг з оплати житлово-комунальних послуг.

З метою організації своєї діяльності Мінсоцполітики контролює діяльність відповідних структурних підрозділів місцевих держадміністрацій з питань, що належать до компетенції Мінсоцполітики.

На підставі викладеного, з метою усунення виявленого порушення і недопущення його у подальшому, керуючись статтею 101 Конституції України, статтями 13, 15, 16, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» від 23 грудня 1997 року № 776/97-ВР,

п р о ш у :

1. Розглянути подання та вжити заходів, спрямованих на усунення виявлених порушень, зокрема щодо:

- забезпечення права на отримання пільги на подвійну норму опалювальної площі з урахуванням викладених аргументів;
- недопущення аналогічного порушення прав на отримання такої пільги відносно інших пільговиків, яким законами передбачено таке право.

2. Про результати розгляду подання та вжиті заходи у місячний строк повідомити Уповноваженого та щомісяця інформувати про подальше усунення недоліків до повного виконання вимог цього подання.

3. Звертаю увагу, що відмова органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян, їх посадових і службових осіб від співпраці, а також умисне приховування або надання неправдивих даних, будь-яке незаконне втручання в діяльність Уповноваженого з метою протидії передбачають відповідальність згідно з чинним законодавством.

**Уповноважений
Верховної Ради України
з прав людини**

Людмила ДЕНИСОВА

Белік Олена (044) 298-70-71

UB
Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради України з прав
людини
№15455.2/Г-18338.3/21/21/25.1 від 22.12.2021
КЕП: Денісова Л. Л. 22.12.2021 18:35
5FBB77F7B650371D04000000AF67000081E00000